

สรุปโครงการ

(Executive Summary)

สรุปโครงการ (Executive Summary)

ทุนส่งเสริมกลุ่มการวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) ประจำปี 2553-2556

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ชาติพันธุ์: กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม

(ภาษาอังกฤษ) Ethnicity: New Paradigm in language and cultural transmission

ชื่อรายงานการวิจัย (ภาษาไทย) การแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทยดำของคนสามระดับอายุ

(ภาษาอังกฤษ) Lexical Variation in Tai Dam among Three Generations

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย” ของ สมทรง นุราชพัฒน์ และคณะ (2554) ซึ่งเป็นผลผลิตส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษาวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โซ่ง พวน ยวน ลาวครั่ง ลาวใต้ ลาวเวียง กะเหรี่ยงและมอญ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์วัยสูงอายุพูดภาษาชาติพันธุ์ได้ดีที่สุด ในขณะที่กลุ่มวัยกลางคนพูดได้ดีทั้งภาษาชาติพันธุ์และภาษาไทย และกลุ่มหนุ่มสาวพูดภาษาไทยได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นอิทธิพลของภาษาไทยที่ทำให้พลังชีวิตของภาษากลุ่มชาติพันธุ์ถดถอยลงและคาดว่าอีก 2-3 ช่วงอายุคน ภาษาเหล่านี้จะอยู่ในสภาวะวิกฤต (endangered) สอดคล้องกับการวิจัยหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่ใช้ปัจจัยด้านอายุศึกษาการแปรของภาษาโดยมีแนวคิดว่าการใช้ภาษาของผู้พูดวัยสูงอายุเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการใช้ภาษาในอดีต การใช้ภาษาของผู้พูดวัยกลางคนเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ และการใช้ภาษาของผู้พูดหนุ่มสาวสะท้อนให้เห็นแนวโน้มของการใช้ภาษาในอนาคต ดังนั้นการศึกษาภาษาโดยใช้ปัจจัยด้านอายุจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) ได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งลาบอฟ (Labov 1972 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2544 : 39) เรียกการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า การเปลี่ยนแปลงในเวลาที่เหมาะสมจริง (change in apparent time) ตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงในเวลาจริง (change in real time)

ชาวไทยดำมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ประเทศเวียดนามตอนเหนือ อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยครั้งแรกสมัยกรุงธนบุรี พ.ศ.2322 ได้ตั้งถิ่นฐานที่ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาได้อพยพไปในบริเวณใกล้เคียง เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร เลย์ พิจิตร กำแพงเพชร พิชัย โลก ชาวไทดำมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ไทยโซ่ง ไทยทรงดำ ลาวโซ่ง ลาวทรงดำ ชุมชนไทดำที่บ้าน

หนองปรัง ตำบลหนองปรัง อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรีเป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายไทดำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงศึกษาภาษาไทดำของกลุ่มคนที่อาศัยในจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นถิ่นฐานเดิมของไทยดำในประเทศไทยและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม เนื่องจากจังหวัดเหล่านี้มีชุมชนไทดำที่ใช้ภาษาของตนในชีวิตประจำวันและยังคงพิธีกรรมดั้งเดิมของกลุ่มชนไทดำอยู่

ดังนั้น โครงการวิจัย “ชาติพันธุ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม” (Ethnicity : New paradigm in language and cultural transmission) จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะต่อยอดการวิจัยที่มุ่งเน้นการธำรงมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยกระบวนทัศน์ใหม่โดยศึกษากระบวนการทางภาษาที่ดำเนินอยู่ ศึกษาการคงอยู่ การเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และศึกษาหาแนวทางใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

โครงการวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 5 โครงการ ได้แก่

1. กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินอยู่
2. การธำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์
3. การพัฒนาหลักสูตรของภาษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
4. การจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาติพันธุ์
5. การธำรงวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ภาพสะท้อนผ่านเพลงขับ

โครงการวิจัยย่อยเหล่านี้จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ 3 ประการ คือ ภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน การคงอยู่ เปลี่ยนแปลง หรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และแนวทางการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ทางด้านการศึกษาและการจัดการข้อมูลตัวบท องค์ความรู้ใหม่ทั้ง 3 ประเด็นนี้จะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการเชิงบูรณาการของสาขาวิชาภาษาศาสตร์ (Linguistics) มานุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology) การศึกษา (Education) และการพัฒนา (Development)

กลุ่มชาติพันธุ์ที่คัดเลือกเพื่อการวิจัยในครั้งนี้คือไทดำที่อาศัยใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี เหตุผลที่คัดเลือกคือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจนและมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของตนให้อยู่ได้นานที่สุด นอกจากนี้ยังมีอักษรของตนเอง ดังนั้น

การเริ่มต้นงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำที่มีเจตคติในทางบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมของตนนับว่าเป็น
ต้นทุนสำคัญที่จะทำงานวิจัยนี้ และน่าที่จะได้แบบอย่างที่ดีสำหรับการทำงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ
ต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่ผ่านมา มักศึกษาการแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ
จากจุดเก็บข้อมูลเดียว แต่งานวิจัยนี้จะศึกษาการแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุใน 4
จังหวัด 8 จุดเก็บข้อมูล อีกทั้งจะเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุแต่ละจังหวัด
ด้วย ทั้งนี้เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาภาษาไทดำให้กว้างขวางและลึกซึ้งอีกมิติหนึ่ง ผลการศึกษาจะเป็น
ข้อมูลส่วนหนึ่งที่สามารถประเมินพลังชีวิตทางภาษา (language vitality) ซึ่งสัมพันธ์กับการธำรงภาษา
(language maintenance) เนื่องจากการธำรงภาษาจะต้องมีการใช้ภาษาที่ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นถัดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี
นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม
ราชบุรี และเพชรบุรี

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้พูดภาษาไทดำระดับอายุที่ 1 หรือวัยสูงอายุจะใช้ศัพท์ไทดำมากกว่าผู้พูดภาษาไทดำระดับอายุที่
3 หรือวัยหนุ่มสาว

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุ โดยแบ่งผู้บอกภาษาเป็น 3
ระดับอายุ คือ ระดับอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ระดับอายุที่ 2 อายุตั้งแต่ 45-55 ปี ระดับอายุที่ 3 อายุ
ตั้งแต่ 18-30 ปี

2. ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ในภาษาไทดำของคนสามระดับอายุ เฉพาะ 4 จังหวัด 8 จุดเก็บ
ข้อมูล ได้แก่

- 2.1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.2 ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.3 ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
- 2.4 ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

2.5 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

2.6 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

2.7 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

2.8 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

3. ศึกษาเฉพาะ 650 หน่วยย่อยที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อแสดงให้เห็นการแปรการใช้ศัพท์ของคน
สามระดับอายุ

5. แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้วิจัย

การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา การแปรของภาษา (language variation) หมายถึง การที่
รูปในภาษาดั้งเดิม 2 รูป อาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่น หรือความหมายหลักเปลี่ยนไป
การวิเคราะห์การแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทยของคนสามระดับอายุ ใช้ทฤษฎีการแปร (Variation
Theory) โดยศึกษาตัวแปรภาษา (linguistic variable) คือ หน่วยย่อยจำนวน 650 หน่วย ซึ่งเป็นตัวแปร
ตาม (dependent variable) ตัวแปรตามนี้จะแปรตามปัจจัยตามปัจจัยทางสังคมที่กำหนดในงานวิจัยนี้คือ
ปัจจัยอายุซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable) การศึกษาโดยใช้ ตัวแปรอายุจะสะท้อนให้เห็น
การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) ได้อย่างชัดเจนคล้ายการศึกษาภาษาตามความ
แตกต่างในเวลาจริง (change in real time) ส่วนการเปลี่ยนแปลงของภาษา (language change) หมายถึง
การที่รูปภาษาในภาษาเดียวกันมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมเมื่อกาลเวลาผ่านไป เป็นการศึกษาภาษาตาม
ความแตกต่างในเวลาจริง

การสัมผัสภาษา (language contact) หมายถึง กระบวนการที่ 2 ภาษาหรือหลายภาษามีอิทธิพลต่อ
กัน มักเกิดในสังคมที่มีภาวะสองภาษาหรือหลายภาษา การสัมผัสภาษาทำให้กลไกการแทรกแซงภาษา
ด้านเสียง ศัพท์และไวยากรณ์หรือการยืม การสลับภาษา การปนภาษาตลอดจนการสร้างคำใหม่

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานนำไปใช้ประโยชน์

1. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุในภาษาไทยคำ จังหวัด
สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี

2. เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ช่วยประเมินพลังชีวิต (vitality) ของภาษาไทยคำในประเด็นของการธำรง
ภาษา และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษา

3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนด้านภาษาและการอนุรักษ์
ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ หน่วยงานพัฒนาชุมชน ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด

4. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาถิ่นตระกูลไท ภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างกันตามภูมิภาค ภาษาศาสตร์สังคม การวางแผนนโยบายภาษา ภาษาศาสตร์ภาษาถิ่น ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบและภาษาศาสตร์เชิงประวัติ

7. ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน

งานวิจัยนี้ใช้เวลา 3 ปี คือระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เดือนกันยายน 2556 ได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปี 2553-2556

8. ระเบียบวิธีวิจัย

8.1 สํารวจข้อมูลเบื้องต้นและทดลองเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยคำ จัดทำรายการคำศัพท์ไทคำจำนวน 222 คำ เพื่อทดลองเก็บข้อมูลจากบทความของ Fippinger and Fippinger (1997) ที่อำเภออุ้มทอง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี และอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

8.2 ปรับปรุงรายการคำศัพท์จากเอกสารงานวิจัย ผู้วิจัยเพิ่มหน่วยย่อยให้มีจำนวนมากขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมหมวดศัพท์ต่างๆ หน่วยย่อยใดมีปัญหาผู้บอกภาษาไม่รู้จักหรือคนสามระดับอายุเข้าใจไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะตัดออก เกณฑ์ในการคัดเลือกหน่วยย่อยคือเป็นศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีรูปศัพท์ที่ต่างกับภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือเป็นศัพท์ที่มีเสียงปฏิภาคอันแสดงลักษณะเฉพาะกลุ่มของภาษาไทยคำได้

8.3 คัดเลือกพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่เก็บข้อมูลในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งมีคนไทยเชื้อสายไทคำ อาศัยจำนวนมากพอสมควร มีผู้ใช้ภาษานี้ทุกระดับอายุและเป็นชุมชนที่ธำรงภาษาประเพณีไทคำ ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล 4 จังหวัด ๆ ละ 2 จุด รวม 8 จุดวิจัย ดังเสนอไว้ในขอบเขตการวิจัย

8.4 คัดเลือกผู้บอกภาษา เมื่อสำรวจชุมชนภาษาแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา คือ เป็นผู้เกิดและเติบโตในตำบลที่เก็บข้อมูล ใช้ภาษาไทยคำในชีวิตประจำวัน มีความชำนาญในการใช้ภาษามีอวัยวะในการออกเสียงและรับเสียงดี จากนั้นแบ่งระดับผู้บอกภาษาเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 4 คน เพศชาย 2 คน :เพศหญิง 2 คน โดยเว้นห่างระดับอายุละ 10 ปี เพื่อสามารถแยกรุ่นอายุได้อย่างชัดเจน คือระดับอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 65 ปี ขึ้นไป เป็นตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ ระดับอายุที่ 2 อายุตั้งแต่ 45-55 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มวัยกลางคน ระดับอายุที่ 3 อายุตั้งแต่ 15-35 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มวัยหนุ่มสาว

8.5 เก็บข้อมูลสนามและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลสนามทั้ง 4 จังหวัด 8 จุดเก็บข้อมูล และนำมาจัดรูปแบบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ วิเคราะห์การแปรการใช้ศัพท์ การแปรเสียงของคน สามระดับอายุ ตลอดจนเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุแต่ละจังหวัดด้วย

8.6 เสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

9. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลมีรูปแบบการใช้ศัพท์ที่เหมือนกันและต่างกันซึ่ง มีผลต่อการรักษาศัพท์ และการสูญเสียศัพท์ไทดำด้วย ผลการวิจัยสรุปได้ 7 ประเด็นดังนี้

1.เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ ผู้บอกภาษาทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล มีการใช้ รูปแบบการใช้ศัพท์ 3 ประเภท 10 รูปแบบ ดังนี้ **A** คือ ศัพท์ไทดำ **B** คือ ศัพท์อื่น

1.1 หน่วยยรรยงที่ผู้บอกภาษาไทดำทั้งสามระดับอายุใช้เหมือนกัน มี 3 รูปแบบ ได้แก่

A A A B B B A A A
B B B

1.2 หน่วยยรรยงที่ผู้บอกภาษาไทดำทั้งสองระดับอายุใช้เหมือนกันมี 6 รูปแบบ ได้แก่

A A B A B B A A A A A A A A A
B B B B B B B B B

1.3 หน่วยยรรยงที่ผู้บอกภาษาไทดำทั้งสามระดับอายุใช้ต่างกัน มี 1 รูปแบบ ได้แก่

A A
B B

เมื่อพิจารณารูปแบบการใช้ศัพท์ไทดำแบบ A A A ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเข้มแข็งในการธำรง รักษาศัพท์ไทดำสรุปได้ว่า ชุมชนภาษาไทดำตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี รักษาการ ใช้ศัพท์ไทดำทุกระดับอายุมากที่สุด ชุมชนที่รักษาการใช้ศัพท์ไทดำทุกระดับอายุน้อยที่สุด คือ ตำบล ห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ด้านการใช้รูปแบบศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำแบบ B B B แสดงให้เห็นระดับของการสัมผัสภาษา เช่นกัน แต่ละพื้นที่วิจัยมีระดับของการสัมผัสภาษาไม่เท่ากัน คนในชุมชนภาษาไทดำต้องปรับตัวให้เข้า กับกระแสของวัฒนธรรมสมัยใหม่จากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลจากนโยบายทางการเมือง การปกครอง การศึกษาในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยอาศัยในประเทศไทย กลายเป็นชาวไทยเชื้อสายไทดำที่รู้หลายภาษา ผู้บอกภาษาทุกคนจะมีการสัมผัสภาษา (language contact) มากน้อยแตกต่างกันตามระดับอายุ ซึ่งเป็น ปัจจัยภายนอกอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงเกิดการยืมศัพท์ (lexical borrowing) และเกิดการปนภาษา (code mixing) การใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามที่มาของศัพท์คือ 1.ศัพท์ภาษาไทยกลาง

หรือไทยกรุงเทพฯ 2.ศัพท์ภาษาลาวกลุ่มอื่น 3.ศัพท์สร้างใหม่ การใช้ศัพท์รูปแบบ B B B ของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลพบว่าชุมชนภาษา ไทดำ ตำบลคอนคลั่ง อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำมากที่สุด ชุมชนที่ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำน้อยที่สุด คือ ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ขณะนี้ทุกชุมชนภาษาใช้รูปแบบ B B B ในจำนวนไม่มากนัก ยังไม่ถึงร้อยละ 30 แต่หากปล่อยให้ภาวการณ์ดังกล่าวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาศัพท์ไทดำในอนาคตได้

ส่วนรูปแบบการใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นทั้งสามระดับอายุ แบบ A A A นั้น ชุมชนภาษา ไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นมากที่สุด ชุมชนที่ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ตำบลคอนพุทรา ตำบลคอนตูม จังหวัดนครปฐม

2. เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์ไทดำรูปแบบ A A A การใช้รูปแบบ A A A แสดงให้เห็นการธำรงรักษาศัพท์ไทดำของคนทุกระดับอายุ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนผ่านวงความหมายของศัพท์ว่าแต่ละพื้นที่วิจัยยังคงรักษาศัพท์ไทดำในหมวดศัพท์ใดบ้าง ผลการวิจัยสรุปว่าหมวดศัพท์ คำถาม คำเชื่อม คำลักษณนาม และคำบอกเวลาเป็นหมวดศัพท์ที่ผู้บอกภาษารักษการใช้ศัพท์ไทดำมากที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 79.6 สอดคล้องกันถึง 6 จุดเก็บข้อมูล อาจเป็นเพราะหมวดศัพท์ดังกล่าวเป็นคำไวยากรณ์ มักใช้ระดับประโยค เป็นนามธรรม เปลี่ยนแปลงช้า การยืมคำกระทำค่อนข้างยาก รองลงไปคือหมวดศัพท์บุคคล การงาน เป็นหมวดศัพท์ที่ผู้บอกภาษายังคงรักษการใช้ศัพท์ไทดำเฉลี่ยร้อยละ 70.74 ส่วนหมวดศัพท์ที่ใช้ศัพท์ไทดำน้อยที่สุดคือ หมวดวัตถุ สถานที่ ใช้ศัพท์ไทดำเฉลี่ยร้อยละ 39.46 มี 6 จุดเก็บข้อมูล รองลงไปคือหมวดการแต่งกาย ผ้า แร่ธาตุ ใช้ศัพท์ไทดำประมาณร้อยละ 42.5

3. เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์อื่นรูปแบบ B B B การใช้รูปแบบ B B B แสดงให้เห็นระดับของการสัมผัสภาษาของคนทุกระดับอายุ ทุกจุดเก็บข้อมูลผ่านวงความหมายของศัพท์ ผลการวิจัยสรุปว่าหมวดวัตถุ สถานที่ เป็นหมวดศัพท์ที่ผู้บอกภาษาใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด สอดคล้องกันถึง 7 จุดเก็บข้อมูล เฉลี่ยร้อยละ 34.06 อาจเป็นเพราะปัจจุบันสังคมเปลี่ยนไปด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการประดิษฐ์สิ่งของแบบใหม่ เปลี่ยนวัตถุดิบการผลิต เช่นใช้พลาสติกแทนเครื่องจักสาน หรือมีลวดลายรูปทรงเปลี่ยนไป ผู้บอกภาษาจึงใช้ศัพท์อื่นให้สอดคล้องกัน อีกหมวดหนึ่งที่ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำรองลงมาเฉลี่ยร้อยละ 28.75 คือ หมวดการแต่งกาย ผ้า แร่ธาตุ เนื่องจากในชีวิตประจำวัน ผู้คนในชุมชนไม่ได้แต่งกายแบบไทดำ ยกเว้นมีพิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนาหรือเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

4. เปรียบเทียบการแปลความหมายในภาษาไทยคำ ทุกจุดเก็บข้อมูลมีการแปลความหมายกว้างออก และแคบเข้าโดยศัพท์ไทยคำที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 หรือ 2 ใช้ในความหมายกว้างนั้นจะใช้แคบเข้าไปใน ผู้บอกภาษาระดับอายุต่อมา ซึ่งมีผลกระทบต่อการสูญเสียที่ไทยในอนาคต ตรงกันข้าม การขยายขอบเขต ความหมายของศัพท์อื่นที่เคยใช้ในความหมายแคบจะแปรเป็นความหมายกว้างออกในผู้บอกภาษาระดับ อายุต่อมา ส่งผลให้เพิ่มปริมาณศัพท์อื่นและใช้กันอย่างแพร่หลายทุกระดับอายุด้วย

5. เปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ทุกจุดเก็บข้อมูล จะใช้ศัพท์ไทยคำมากที่สุดและลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 ส่วนผู้บอก ภาษาระดับอายุที่ 3 จะใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด และลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 1

ทุกจุดเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 จะใช้ศัพท์ไทยคำเฉลี่ยร้อยละ 71.99 ผู้บอกภาษาระดับ อายุที่ 2 ใช้ศัพท์ไทยคำ เฉลี่ยร้อยละ 65.55 ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ศัพท์ไทยคำ เฉลี่ยร้อยละ 52.72

การใช้ศัพท์ไทยคำ (A) สรุปได้ว่า ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำมากที่สุดคือ ชุมชน ภาษาไทยคำ ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำน้อย ที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำตำบลหนองปรัง อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำน้อยที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบล คอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำน้อยที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลห้วยยางโทน อำเภopakท้อ จังหวัดราชบุรี

การใช้ศัพท์ไทยคำร่วมกับศัพท์อื่น (B) สรุปได้ว่า ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำ ร่วมกับศัพท์อื่นเฉลี่ยร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ศัพท์ไทยคำร่วมกับศัพท์อื่นเฉลี่ยร้อยละ 7 และลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ศัพท์ไทยคำร่วมกับศัพท์อื่น เฉลี่ยร้อยละ 6 อาจเป็นเพราะผู้ บอกลาษาระดับอายุที่ 2 เป็นวัยกลางคนเชื่อมกลุ่มคนสูงอายุ และวัยหนุ่มสาว จึงใช้ทั้งศัพท์ไทยคำและ ศัพท์อื่นปะปนกัน

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำและศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำตำบล คอนมะเกลือ อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทยคำร่วมกับศัพท์อื่น น้อยที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทดำและศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบล
ไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นน้อย
ที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทดำและศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบล
ไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นน้อย
ที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนการใช้ศัพท์อื่น (B) ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล สรุปว่าผู้บอกภาษาระดับอายุ
ที่ 1 ใช้ศัพท์อื่นเฉลี่ยร้อยละ 22.09 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ศัพท์อื่นเฉลี่ยร้อยละ 27.39 ส่วนผู้บอก
ภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ศัพท์อื่นเฉลี่ยร้อยละ 41.41

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบลคอนคลั่ง อำเภอ
ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทดำ
ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบลคอนคลั่ง อำเภอ
ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทดำ
ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบลคอนคลั่ง อำเภอ
ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทดำ
ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

6. เปรียบเทียบเสียงแปรในภาษาไทดำที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล เสียงที่แปรไปมี
สาเหตุสัมพันธ์กับระดับอายุ พบในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยสังเกตว่าการแปรของ
เสียงชุดเดียวกันมีการแปรตามระดับอายุในแต่ละจุดเก็บข้อมูลไม่เหมือนกัน กล่าวคือ บางเสียงเริ่มแปรใน
ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ขณะที่บางจุดเก็บข้อมูลเริ่มแปรในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 และอาจไม่เป็น
เช่นนี้ทุกคำ เช่น การใช้สระ [aw] ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำจะมีการแปรเสียงสระ
[aw ~ aw] เกือบทุกจุดเก็บข้อมูลในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีการแปรเสียงของศัพท์อื่นซึ่งเป็นผลมาจากการ
สัมผัสสัทภาษาของคนแต่ละกลุ่มอายุ ซึ่งมีระดับของการสัมผัสสัทภาษาไม่เท่ากัน มีส่วนทำให้เกิดเสียงใหม่
หรือลักษณะเฉพาะที่แสดงกลุ่มของภาษาไทดำอาจสูญไป เสียงที่แปรมักเป็นเสียงพยัญชนะที่มีปฏิภาคกับ
ภาษาไทยกลาง เสียงดังกล่าวดังนี้จะแสดงลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำ เช่น [l ~ d] [s ~ ch] [-ʔ ~ -k]
[p ~ ph] [t ~ th] [k ~ kh] [s ~ kh] [h ~ ɲ] ซึ่งสามารถจำแนกภาษากลุ่มย่อยของภาษาตระกูลไทได้

มักพบในผู้บอกลาหาระดับอายุที่ 3 ผู้วิจัยคาดว่าหากภาวการณ์ดังกล่าวดำเนินต่อไปอาจเกิดหน่วยเสียงใหม่ในภาษาไทยคำ คือ /ch/ และ /d/ และลักษณะเด่นทางเสียงของภาษาไทยคำชุดดังกล่าวอาจสูญไป เกิดภาวการณ์ลู่เข้าของภาษา (linguistic convergence)

7. เปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดข้อมูล ผู้บอกลาหาระดับอายุที่ 3 มักพูดตัดพยางค์ เพิ่มพยางค์ และเปลี่ยนพยางค์เกือบทุกจุดเก็บข้อมูล โดยเฉพาะการใช้คำว่า /to:’/ หรือ /ta’/ ในภาษาไทยคำมักใช้นำหน้าชื่อสัตว์เป็นลักษณะเฉพาะของภาษา หากเป็นศัพท์ที่ยืมจากภาษาไทยกลาง ผู้บอกลาหลายคนจะไม่ใช้ /to:’/ นำหน้าชื่อสัตว์ ส่งผลให้ศัพท์หลายศัพท์มีรูปเหมือนภาษาไทยกลางมากขึ้น